

ПЕКЕРА АРТЕМ, аспірант

Науковий керівник – **БУРКОВСЬКА АННА**, доктор філософії (економіка),
доцент кафедри менеджменту та маркетингу,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАВОК ПРОДОВОЛЬСТВА В КРАЇНАХ, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ

Стратегічне управління ланцюгами постачання продовольства в країнах, що розвиваються, є надзвичайно складним завданням, враховуючи низку специфічних економічних, соціальних та політичних факторів, які впливають на ефективність цього процесу. Основна мета стратегічного управління в цій галузі полягає в тому, щоб забезпечити стабільні поставки продовольчих товарів, зберігаючи при цьому доступність цін та відповідність вимогам безпеки і якості [1]. Однак країни, що розвиваються, стикаються з унікальними проблемами, які суттєво ускладнюють досягнення цих цілей.

Однією з ключових особливостей управління ланцюгами постачання продовольства в таких країнах є залежність від сільського господарства як основного джерела продовольства. Багато країн, що розвиваються, мають аграрно орієнтовані економіки, де велика частина населення займається сільськогосподарською діяльністю. Це робить продовольчі ланцюги сильно залежними від сезонних факторів, погодних умов та доступу до сільськогосподарських ресурсів, таких як вода та добрива. У випадку кліматичних катаклізмів або нестачі ресурсів, виникають серйозні загрози для стабільності продовольчих поставок [2]. Крім того, малоефективні методи ведення сільського господарства, застарілі технології та обмежений доступ до інновацій часто погіршують ситуацію.

Ще одним важливим аспектом стратегічного управління є недостатньо розвинена інфраструктура. У багатьох країнах, що розвиваються, сільськогосподарська продукція не завжди може швидко та ефективно транспортуватися з фермерських господарств до ринків через погані дороги, відсутність адекватних систем зберігання та ненадійні логістичні мережі [3]. Це призводить до значних втрат продукції через псування, особливо у випадку швидкопсувних товарів, таких як фрукти, овочі та молочна продукція. Як результат, навіть при наявності значних врожаїв, ціни на продовольчі товари можуть залишатися високими, а доступ до них – обмеженим.

Політична та економічна нестабільність є ще одним чинником, який ускладнює управління продовольчими ланцюгами постачання в країнах, що розвиваються. Часті зміни урядів, корупція та слабкі регуляторні системи можуть призводити до нерегулярних поставок, нестачі продовольства на ринках та зростання цін [4]. Ці проблеми поглиблюються через відсутність ефективної політики державної підтримки аграрного сектору та інвестицій у розвиток інфраструктури. Брак іноземних інвестицій, а також обмежений доступ до фінансових ресурсів для дрібних фермерів створює додаткові труднощі для забезпечення стабільних і ефективних ланцюгів постачання.

Важливою особливістю є також нерівномірний розвиток інформаційних технологій і цифрових рішень. У розвинених країнах впровадження цифрових платформ та інноваційних технологій допомагає оптимізувати управління ланцюгами постачання, але в країнах, що розвиваються, такі технології часто недоступні або малопоширені [2]. Відсутність належних цифрових інструментів обмежує можливості для збору даних, моніторингу та прогнозування попиту, що, в свою чергу, ускладнює планування і прийняття ефективних рішень.

Проте, попри ці виклики, країни, що розвиваються, також мають значний потенціал для покращення управління ланцюгами постачання продовольства. Одним із шляхів досягнення цього є розвиток партнерських відносин між державою, приватним сектором та міжнародними організаціями. Інвестиції в інфраструктуру, нові технології та освіту фермерів можуть сприяти підвищенню продуктивності та ефективності в аграрному секторі [1]. Крім того, розвиток місцевих кооперативів і підтримка малих та середніх фермерських господарств здатні забезпечити більше робочих місць і зміцнити продовольчу безпеку.

Отже, стратегічне управління ланцюгами постачання продовольства в країнах, що розвиваються, стикається з численними викликами, такими як залежність від аграрного сектору, слабка інфраструктура, політична нестабільність та обмежений доступ до технологій. Однак, за умов належної підтримки та інвестицій, ці країни мають потенціал для створення більш стійких і ефективних продовольчих систем, що сприятиме підвищенню рівня життя їхнього населення та зміцненню глобальної продовольчої безпеки. Уряди та зацікавлені сторони повинні спільно працювати для реалізації стратегій, що враховують глобальний контекст та визначають перспективні шляхи для покращення продовольчої безпеки в умовах невизначеності.

Список використаних джерел:

1. Poltorak A., Burkovska A., Khrystenko O., Sukhorukova A. Dovolgal I. Monitoring of relationships between indicators of food security of the states. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 2023. 1269(1), 012001. DOI:10.1088/1755-1315/1269/1/012001
2. Shebanina O., Burkovska A., Petrenko V., Burkovska A. Economic planning at agricultural enterprises: Ukrainian experience of increasing the availability of data in the context of food security. *Agricultural and Resource Economics*. 2023. Vol.9. No.4. Pp.168–191. <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.04.08>.
3. Shebanina O., Burkovska A. Approaches to the Installation of the Subsistence Level in the Context of the Food Security in Ukraine. *Journal of Economics and Management Sciences*. 2018. Vol. 1. No. 2: 122–128. <https://doi.org/10.30560/jems.v1n2p122>.
4. Burkovska A., Shebanina O., Lunkina T., Burkovska A. Socio-Psychological Determinants of Food Security in Ukraine: Causal Aspect. *Economic Studies*. 2022. Vol. 31. No 5. P. 145-162.

